

תזכיר חוק

י. שם החוק המוצע

הצעת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מניעת מפגש עם עורך דין), התש"ע - 2009

י. מטרת החוק המוצע והצורך בו

בשנת 2005 תוקנה פקודת בתי הסוהר (תיקון תשס"ה, ס"ח 2014, עמ' 701), כך שניתן יהיה למנוע או להפסיק פגישותיו של אסיר עם עורך דינו בנסיבות בהן יש "חשד ממשי פגישת אסיר עם עורך דין מסוים תאפשר ביצוע עבירה המסכנת את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור, את ביטחון המדינה או את ביטחון בית הסוהר, או עבירת בית סוהר הפוגעת פגיעה ממשית במשמעת בבית הסוהר העלולה להביא לשיבוש חמור בסדרי בית הסוהר וניהולו".

בתקופה שעברה מאז תיקון החוק, לימד הניסיון כי העילות שנקבעו בחוק למניעת הפגישה, ותקופות המניעה, אינן מאפשרות הלכה למעשה לרשויות הביטחון ובתי הסוהר למנוע מפגשים, אף אם קיים חשש בין אם על בסיס מידע ובין אם על פי הערכה המבוססת על מידע כי הם משמשים לצורך תכנון עבירות, ופגיעה בביטחון המדינה. ובעיקר תכנון ופגיעה הנעשים על דרך העברת מסרים בין גורמים שונים בתוך בתי הסוהר, ומחוצה לו.

בידי רשויות הביטחון הצטבר מידע או הערכות הנוגעים לעורכי דין המעוררים חשש כי הם מנצלים את תפקידם לצורך קידום ביצוע עבירות המסכנות את ביטחון הציבור, את ביטחון המדינה או את ביטחון בית הסוהר. אף כי מידע והערכה אודות פעולות תיאום ותכנון הנעשות באמצעות עורכי דין מצוי בידי גורמי הביטחון, רק מקרים ספורים הגיעו לכדי שימוש בסמכות לאור הקושי בהצגת תכני המסרים המועברים. לפיכך, ונוכח המידע וההערכה כאמור, מוצע להוסיף עילות נוספת למניעת מפגש, וזאת בהתייחס לפעולות תיאום בין אסירים החברים בארגוני טרור ובארגוני פשיעה.

בנוסף מוצע להאריך את התקופות למניעת המפגש בין עורך דין ואסיר, באופן הבא:

מנהל בית הסוהר רשאי להורות על מניעת פגישה לפרק זמן שלא יעלה על 7 ימים, במקום 24 שעות כיום; נציב בתי הסוהר רשאי, בהסכמת פרקליט המדינה או המשנה לפרקליט המדינה, להורות כאמור לתקופה נוספת שלא תעלה על 90 יום, במקום 5 ימים כיום; בית המשפט המחוזי רשאי להורות על הארכת התקופות לתקופות נוספות שלא יעלו על חצי שנה בכל פעם, במקום 21 יום כיום, ובלבד שסך כל התקופות לא יעלה על שנה.

הארכת התקופות כאמור נדרשת משום שהמידע וההערכה שבהתבסס אליו נמנעת פגישה אינו מידע או הערכה הנתון לשינויים יומיים. מידע זה מלמד על אופן התנהלותו של עורך דין מסוים למול אסירים

מסוימים. מדובר בסוג התנהגות וסוג של הערכת סיכון שאיננו משתנה בפרק זמן קצר. על כן מוצע לקבוע פרקי זמן ארוכים יותר בהתייחס לכל רמה של החלטה. כמובן כי אם נשתנו הנסיבות, ראוי כי הפגישה תותר. מעבר לכך יש לזכור כי על החלטת מנהל בית הסוהר או נציב שירות בתי הסוהר, עומדת לאסיר האפשרות לעתור לבית המשפט בכל עת, אף בטרם חלוף המועד שנקבע בחוק.

III. עיקרי החוק המוצע

הוספת עילות למניעת מפגש בין אסיר לעורך דין (סעיפים 1, 2) - מוצע להוסיף עילות למניעת מפגש בין עורך דין לבין אסיר או קבוצת אסירים, אשר עניינן מפגש לשם תיאום פעילות של ארגון טרור וארגון פשיעה, תיאום פעילות בין אסירים החברים בארגון או תיאום פעילות של אסירים כאמור לבין גורמים מחוץ לכלא, אשר יש יסוד לחשש שהוא קשור לפעילות של ארגון טרור. הארכת משך התקופות מניעת המפגש (סעיף 2) – מוצע להאריך את פרקי הזמן למניעת המפגש בין עורך דין ואסיר, וזאת בהתאם לדרג המחליט.

IV. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקנו סעיפים 1, 45 לפקודת בתי הסוהר התשל"ב-1971.

V. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, תקן המשרד וההיבט המנהלי

לא צפוי שינוי בהיבט התקציבי או המנהלי.

VI. נוסח החוק המוצע ודברי הסבר

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (תיקון מס'...) (מניעת פגישת אסיר עם עורך דין)

בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] התשל"ב-1971,

תיקון סעיף 1 .1 אחרי הגדרת "אסיר שפוט " יבוא :

"ארגון טרור" - כהגדרתו בחוק איסור מימון טרור התשס"ה-2005¹, ולרבות ארגון טרור מוכרז כהגדרתו באותו חוק;

"ארגון פשיעה" - כהגדרתו בחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003²

תיקון סעיף 45א .2 (א) בסעיף קטן (ב)

1. במקום "תאפשר" יבוא " תאפשר אחת מאלה: "

2. הפיסקה המתחילה ב"ביצוע עבירה" עד "בטחון בית הסוהר תסומן (1);

3. במקום "או עבירת בית סוהר " יבוא " (2) עבירת בית סוהר."

4. אחרי "סדרי בית הסוהר וניהולו" יבוא :

"(3) תיאום פעילות של ארגון טרור, תיאום פעילות בין אסירים החברים בארגון טרור או תיאום פעילות של אסירים כאמור לבין גורמים מחוץ לכלא, שיש יסוד לחשש שהם קשורים לפעילות של ארגון טרור;

(4) תיאום פעילות של ארגון פשיעה, תיאום בין אסירים החברים בארגון פשיעה או תיאום פעילות של אסירים כאמור לבין גורמים מחוץ לכלא, שיש יסוד לחשש שהם קשורים לפעילות של ארגון פשיעה";

(ב) בסעיף קטן (ג):

(1) במקום "24 שעות" יבוא " 7 ימים";

(2) אחרי "בהסכמת פרקליט מחוז" יבוא "או משנה לפרקליט המדינה";

(3) במקום "5 ימים" יבוא "90 ימים".

(ג) בסעיף קטן (ז) במקום "21 ימים " יבוא "ששה חודשים" ובמקום "שלושה חודשים" יבוא "שנה".

(ד) בסעיף קטן (ח) במקום "שלושה חודשים" יבוא "שנה".

¹ ס"ח 1973 מיום 10.1.05
² ס"ח 1894 מיום 17.6.03

דברי הסבר

זכותו של אסיר להיוועץ עם עורך דין, בתנאי חיסיון, היא זכות אשר אין עורר על מעמדה ועל חשיבותה. זכות ההיוועצות עם עורך דין, נועדה לצורך קבלת שירות מקצועי. בנסיבות שבהן מטרת הפגישה אינה קבלת שירות מקצועי, ומטרתה לאפשר ביצוע עבירה - לא עומדת לאסיר הזכות לקיים פגישה עם עורך דין בתנאי החיסיון.

בשנת 2005 תוקנה פקודת בתי הסוהר (תיקון תשס"ה, ס"ח 2014, עמ' 701), כך שניתן יהיה למנוע או להפסיק פגישותיו של אסיר עם עורך דינו בנסיבות בהן יש "חשד ממשי פגישת אסיר עם עורך דין מסוים תאפשר ביצוע עבירה המסכנת את ביטחונו של אדם, את ביטחון הציבור, את ביטחון המדינה או את ביטחון בית הסוהר, או עבירת בית סוהר הפוגעת פגיעה ממשית במשמעת בבית הסוהר העלולה להביא לשיבוש חמור בסדרי בית הסוהר וניהולו".

בתקופה שעברה מאז תיקון החוק, הסתבר על בסיס מידע והערכות של הגורמים המקצועיים בשירות בתי הסוהר כי העילות למניעת הפגישה כקבוע בחוק, והתקופות המירביות למניעה, אינן משקפות את הסיכונים הקיימים ואינם מאפשרות הלכה למעשה לרשויות הביטחון ובתי הסוהר למנוע מפגשים אשר קיים חשש ממשי שהם משמשים לצורך תכנון עבירות, ופגיעה בביטחון המדינה, על דרך העברת מסרים בין גורמים שונים בתוך בתי הסוהר, ומחוצה לו. על פי מידע והערכות מודיעיניות ניתן להצביע על מקרים של עורכי דין מסוימים שקיים חשש ממשי שהם מנצלים את תפקידם לצורך ביצוע תיאום בקשר לארגון טרור וארגון פשיעה. נוסח הסעיף היום אינו מאפשר למנוע פגישות מהעילה הזו, למרות הסיכון הטמון בקיום פגישות שיש חשש המבוסס על מידע והערכות מודיעיניות כי זוהי תכליתו.

לפיכך מוצע להוסיף עילה שתצדיק החלטה בדבר מניעת הפגישה עם האסיר, אם קיים חשש ממשי שתכליתה של הפגישה היא לצורך תיאום פעילות של ארגון טרור או ארגון פשיעה, תיאום פעילות בין אסירים החברים בארגון או תיאום פעילות של אסירים כאמור לבין גורמים מחוץ לכלא, אשר יש יסוד לחשש שהוא קשור לפעילות של ארגון טרור או פשיעה. ויובהר אין במניעת הפגישה עם עורך דין מסויים כדי לפגוע בזכותו של האסיר לייצוג או להיוועצות עם עורך דין, אלא ההגבלה מתייחסת רק לעורך דין מסויים שהחשד הממשי מתייחס אליו. ההגבלה המוצעת בהקשר זה היא ראויה ומידתית נוכח הסיכון הצפוי מפעילות אפשרית של ארגוני טרור וארגוני פשיעה במסגרת בתי הסוהר או במסגרת תיאומים עם גורמים בתוך בית הסוהר עם גורמים מחוצה לו.

בנוסף, המידע שבגינו נמנעת פגישה אינו מידע הנתון לשינויים תכופים. מדובר במידע המבסס חשש ממשי, כקבוע בחוק על אופן התנהלותו של עורך דין מסוים למול ואסירים מסוימים. מדובר בסוג התנהלות וסוג של הערכת סיכון שאיננו משתנה בפרק זמן קצר ועל כן מוצע לקבוע פרקי זמן ארוכים יותר בהתייחס לכל רמה של החלטה, באופן הבא:

מנהל בית הסוהר רשאי להורות על מניעת פגישה לפרק זמן שלא יעלה על 7 ימים, במקום 24 שעות כיום;

נציב בתי הסוהר רשאי, בהסכמת פרקליט המדינה או המשנה לפרקליט המדינה, להורות כאמור לתקופה נוספת שלא תעלה על 90 יום, במקום 5 ימים כיום; בית המשפט המחוזי רשאי להורות על הארכת התקופות לתקופות נוספות שלא יעלו על חצי שנה בכל פעם, במקום 21 יום כיום, ובלבד שסך כל התקופות לא יעלה על שנה.

הארכת התקופות כאמור נדרשת משום כמובן כי אם נשתנו הנסיבות, ראוי אף ראוי כי הפגישה תותר. יש לזכור כי על החלטת מנהל בית הסוהר או נציב שירות בתי הסוהר, עומדת לאסיר האפשרות לעתור לבית המשפט בכל עת.

04623309